

مرکز مطالعات استراتژیک و منطقوی

تحليل هفته

شماره: 483

(29 سرطان - 04 اسد 1404 هـ ش)

حمله اسرائیل به سوریه؛ اهداف و آینده

این نشریه هفته‌وار، تحلیل رویدادهای مهم سیاسی، اقتصادی، امنیتی و اجتماعی افغانستان و منطقه است که به زبان‌های پشتو، دری، انگلیسی و عربی توسط مرکز مطالعات استراتژیک و منطقوی تهیه و نشر می‌گردد.

آنچه درین شماره می خوانید:

- حمله اسرائیل به سوریه؛ اهداف و آینده 3
- دروزی ها چه کسانی هستند؟ 3
- چرا میان حکومت سوریه و اقلیت دروزی درگیری به وجود آمد؟ 4
- اهداف حمله اسرائیل به سوریه 5
- نتایج آینده 7
- نتیجه گیری 8
- پیشنهادات 8
- منابع 8

حمله اسرائیل به سوریه؛ اهداف و آینده

مقدمه

رژیم صهیونیستی اسرائیل در تاریخ ۲۵ سرطان ۱۴۰۴ هجری خورشیدی حمله‌ای به پایتخت سوریه، دمشق، انجام داد و ساختمان وزارت دفاع این کشور را هدف قرار داد که در نتیجه بخشی از آن تخریب شده، ۳ نفر کشته و ده‌ها نفر دیگر از شهروندان این کشور زخمی شدند. چهارشنبه بعد از ظهر، نخست‌وزیر اسرائیل، بنیامین نتانیاو، پیامی ویدیویی به اقلیت دروزی کشورش منتشر کرد. او از دروزی‌های خود خواست که برای حمایت از قوم دروزی خود در منطقه السويداء سوریه وارد این کشور نشوند، بلکه ما به‌عنوان یک دولت از آن‌ها دفاع می‌کنیم. چند دقیقه پس از پیام ویدیویی او، نظامیان اسرائیلی پایتخت سوریه، دمشق، را بمباران کردند.

این‌که اسرائیل چرا حمله کرد؟ دروزی‌ها چه کسانی هستند؟ چرا دروزی‌ها و حکومت مرکزی سوریه با یکدیگر در جنگ هستند؟ و نتایج آینده این جنگ چه خواهد بود؟ این‌ها پرسش‌هایی هستند که در این نوشته تحلیلی به آن‌ها پاسخ داده خواهد شد.

دروزی‌ها چه کسانی هستند؟

دروزی‌ها خود را «موحدین» می‌نامند، یعنی به یگانگی و وحدانیت خدا ایمان دارند و خود را «بنو معروف» می‌خوانند. گفته می‌شود که نام دروز به «نشتکین درزی» بازمی‌گردد که از روش خود منحرف شد و برای نشر روش جدید به لبنان گریخت. دروزی‌ها بر این باورند که الله تعالی یکتاست و تدبیر ابدی کائنات را بر عهده دارد. چنین انگاشته می‌شود که این فرقه در قرن دهم میلادی در زمان حکومت فاطمیان از گروه اسماعیلیه جدا شده است، اما برخی پژوهشگران آن را گروهی با عقاید مستقل می‌دانند.¹

دروزی‌ها به‌طور گسترده در لبنان، سوریه، اسرائیل و اردن ساکن هستند. در لبنان نزدیک به ۳۵۰ هزار نفر، در سوریه نزدیک به ۷۰۰ هزار نفر و در اسرائیل ۱۵۰ هزار نفر دروزی زندگی می‌کنند.²

تاریخ دروزی‌ها در سوریه به حدود هزار سال پیش بازمی‌گردد. آن‌ها در سال ۱۱۸۷ میلادی در نبرد «حطین» با صلیبی‌ها جنگیدند و اعتماد ایوبیان و زنگیان را به‌دست آوردند. حضور خود را در منطقه تقویت کرده و بسیاری از مناصب رهبری را به‌دست گرفتند. بعدها دروزی‌ها علیه خلافت عثمانی شورش کردند، زیرا عثمانی‌ها چندین بار تلاش کردند تا تسلط خود را بر بلندی‌های جولان تحکیم کنند. در سال ۱۹۱۱ میلادی، پس از آن‌که عثمانی‌ها کنترل کوه را تثبیت کردند، رهبران کوه به رهبری «ذوقان الاطرش» و یحیی عامر را اعدام کردند.

علاوه بر این، زمانی که دولت اسرائیل تشکیل شد، برخی از دروزی‌ها در اسرائیل ماندند و برخی دیگر به لبنان و سوریه بازگشتند. همچنان، در سال ۱۹۴۸ میلادی، دروزی‌ها با اسرائیل توافق‌نامه‌ای امضا کردند و در ازای پذیرش خدمت اجباری در ارتش اسرائیل، امتیازاتی دریافت کردند. دروزی‌ها دادگاه‌های خاص خود را دارند که به‌عنوان یک فرقه مستقل درباره امور احوال شخصیه آن‌ها تصمیم می‌گیرند و فرهنگ و زبان دروزی‌ها عربی است.^۳

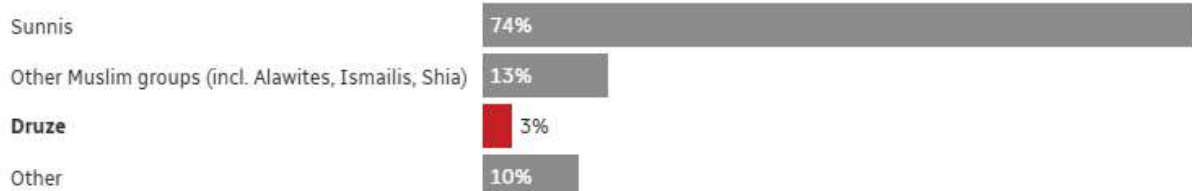
اسرائیل در سال ۱۹۸۱ میلادی بخش‌هایی از بلندی‌های جولان را تصرف و به خاک خود الحاق کرد و به دروزی‌های این کوه تابعیت اسرائیلی اعطا کرد.^۴ اسرائیل بر این باور است که دروزی‌های ساکن سوریه مردم آن‌ها هستند و باید تابعیت اسرائیل را بپذیرند و با اسرائیل یکی شوند و برای دستیابی به همین هدف، برای حمایت از آن‌ها حمله‌ای به دمشق انجام داد.

چرا میان حکومت سوریه و اقلیت دروزی درگیری به‌وجود آمد؟

در سوریه ۷۴ درصد جمعیت اهل سنت، ۱۳ درصد علویان، اسماعیلیان و شیعیان هستند، ۳ درصد دروزی و ۱۰ درصد دیگر اقلیت‌های دیگر هستند. یعنی این کشور محل سکونت مسلمانان اهل سنت است.

5

Religious breakdown of Syria

Source: U.S. State Department (CBC)

دروزی‌ها از چند سال پیش در شهر السويداء سوریه یک گروه مسلح دارند و در این منطقه با گروه بدوی سنی درگیر هستند. زمانی که رژیم اسد در سوریه سقوط کرد و احمد الشرع امور حکومت را به دست گرفت، رهبران دروزی درباره حکومت جدید نظرات متفاوتی داشتند، برخی از یک سوریه متحد و چندمذهبی حمایت خود را اعلام کردند و آمادگی خود را برای همکاری با حکومت موقت نشان دادند، اما برخی دیگر به‌جای تعامل، موضع تقابل را برگزیدند و دلیل اصلی آن‌ها این بود که احمد الشرع وعده داده بود که به همه اقلیت‌ها در حکومت جایگاه خواهد داد، اما از دروزی‌ها تنها یک وزیر (امجد بدر به‌عنوان وزیر زراعت)^۶ تعیین شده و در سایر پست‌ها جایگاهی به آن‌ها داده نشده است. همچنان آن‌ها خواهان برخی دیگر از حقوقی هستند که حکومت وعده داده آن‌ها را اعطا کند، اما حکومت می‌گوید که این امور نیازمند زمان است، اما دروزی‌ها بر این وعده‌ها صبر نکردند و با حکومت وارد جنگ شدند، تا جایی که برخی از رهبران دروزی اکنون خواستار استقلال شده‌اند و می‌گویند تا زمانی که استقلال خود را به‌دست نیاورند، آتش‌بس

نخواهند کرد. در سال ۲۰۲۵ میلادی، چندین بار میان دروزی‌ها و نیروهای دولتی درگیری‌هایی رخ داده است که در آن صدها دروزی کشته شده‌اند.^۷ درگیری در السویداء زمانی آغاز شد که یک کلیپ ویدیویی منتشر شد که در آن یکی از رهبران دروزی به اسلام و حضرت محمد صلی الله علیه وسلم توهین می‌کند، پس از آن از سوی اقلیت‌های مختلف اسلامی حملات علیه شهروندان دروزی آغاز شد و این حملات چنان گسترده شد که حکومت سوریه مجبور شد در السویداء مداخله نظامی کرده و به آن‌جا نیرو اعزام کند. هنگامی که نیروهای حکومت سوریه در السویداء عملیات را آغاز کردند، گروه‌های مسلح دروزی مقاومت را آغاز کردند و در همان زمان بود که نیروهای حکومتی سوریه و دروزی‌ها با یکدیگر درگیر شدند و در این درگیری بیش از صد نفر از دروزی‌ها کشته و صدها نفر دیگر زخمی شدند.^۸

اهداف حمله اسرائیل به سوریه

نتانیاهو از طریق حمله اسرائیل به سوریه می‌خواهد به اهدافی دست یابد که در این‌جا به‌طور خلاصه به آن‌ها پرداخته می‌شود:

1- بهانه دفاع از دروزی‌ها: اولین دلیل و هدف حمله اسرائیل به سوریه که از سوی نخست‌وزیر

اسرائیل، نتانیاهو، بیان شده، دفاع از دروزی‌ها در سوریه است. پس از حمله اسرائیل به دمشق که در آن ۳ نفر کشته شدند، نخست‌وزیر اسرائیل گفت که این حمله برای دفاع از برادران دروزی ما انجام شده است و عملیات علیه آن‌ها در السویداء باید متوقف شود و به دیگر گروه‌ها نیز اجازه داده نشود که علیه دروزی‌ها اسلحه به‌دست گیرند.

2- از بین بردن یا به تعویق انداختن پرونده فساد: از سال ۲۰۲۰ میلادی تاکنون، سه پرونده فساد

علیه نتانیاهو ثبت شده است: پرونده اول Case 1000 : در این پرونده نتانیاهو و همسرش سارا متهم هستند که از دو تاجر به مبلغ ۱۹۲ هزار دلار به‌عنوان هدیه در برابر حمایت سیاسی دریافت کرده‌اند. پرونده دوم Case 2000 : در این پرونده نتانیاهو متهم است که با تاجری به نام ارنون موزس، که یک روزنامه مشهور را اداره می‌کند، توافق کرده است تا این روزنامه اخبار حمایتی از نتانیاهو منتشر کند و در مقابل نتانیاهو به او حمایت سیاسی بدهد. پرونده سوم Case 4000 : در این پرونده نتانیاهو متهم است که به یک شرکت مخابراتی به نام «بیزق» از بودجه دولتی پول پرداخت کرده تا درباره او و همسرش در وبسایت‌های خبری اخبار مثبت منتشر شود. علاوه بر این، نتانیاهو به پرونده‌های فریب، رشوه و نقض اعتماد نیز متهم است.^۹ یکی از اهداف نتانیاهو از حمله به سوریه این است که به‌عنوان یک رهبر در کشور درگیر جنگ، از دادگاه وقت بیشتری بگیرد و این پرونده‌ها را به تأخیر بیندازد، تا جایی که برخی از اعضای پارلمان اسرائیل (Knesset) بر این باورند که نتانیاهو با آغاز درگیری‌های منطقه‌ای می‌خواهد پرونده‌های فساد علیه خود را از میان بردارد. یکی از اعضای پارلمان اسرائیل به نام Naama Lazimi می‌گوید: نتانیاهو آینده اسرائیل و سرنوشت فرزندان ما را به پرونده دادگاهی خود گره زده است. همچنان عضو دیگری به نام Karine Elharrar

می گوید: نتانیاهو برای به تأخیر انداختن پرونده قضایی خود برخلاف منافع عمومی اسرائیل عمل می کند.

به طور خلاصه، همانند سایر درگیری های منطقه ای، یکی از اهداف نتانیاهو از حمله به سوریه، تأخیر و از میان برداشتن پرونده فساد خود است.

3- جلوگیری از ایجاد یک حکومت مرکزی قوی و سوریه واحد: اسرائیل می خواهد سوریه همچنان به گروه های مختلف تقسیم شده باقی بماند و یک حکومت مرکزی ضعیف وجود داشته باشد که نتواند کل سوریه را تحت کنترل خود درآورد. آن ها می خواهند حکومت مرکزی تنها در دمشق و برخی ولایت های دیگر باشد، در شمال کردها و در جنوب دروزی ها و گروه های بدوی اهل سنت حکومت کنند تا اسرائیل از این اختلاف و هرج و مرج بهره برد و در جنوب مداخله کند و به ویژه رشته کوه های جولان را تحت کنترل خود درآورد.

4- تلاش برای تشکیل دولت بزرگ اسرائیل: اسرائیل می خواهد طرح تشکیل دولت بزرگ اسرائیل را دنبال کند و آن ها به این موضوع از منظر مذهبی نگاه می کنند. آن ها می گویند تشکیل دولت بزرگ اسرائیل به آن ها وعده داده شده و در پی همان وعده، تلاش می کنند دولت بزرگ اسرائیل را تشکیل دهند.

بر اساس همین دیدگاه دینی-سیاسی، رژیم صهیونیستی تلاش می کند مرزهای خود را گسترش دهد و سرزمین های کشورهای همسایه را تصاحب کند. آن ها بخش هایی از غزه، کرانه باختری و بخش هایی از جنوب لبنان را اشغال کرده اند و اکنون نیز حمله تازه ای به سوریه انجام داده اند و در آینده احتمال دارد به عراق، اردن و صحرای سینای مصر نیز حملاتی انجام دهند و دولت بزرگ اسرائیل را تشکیل دهند. به طور خلاصه می توان گفت حمله اسرائیل به سوریه ممکن است اکنون موقتی باشد، اما سرزمین سوریه همیشه تحت نظارت و دخالت اسرائیل خواهد بود و این می تواند هدف تشکیل دولت بزرگ اسرائیل باشد.

5- نمایش قدرت در خاورمیانه: اسرائیل می‌خواهد بر خاورمیانه تسلط پیدا کند و در مسیر دستیابی به این هدف، ایالات متحده نیز با آن همکاری می‌کند، زیرا تنها پایگاه ایالات متحده در خاورمیانه که یک کشور غیرمسلمان است، اسرائیل است و تسلط و قدرتمند شدن اسرائیل در منطقه به معنای قدرتمند شدن ایالات متحده است. اسرائیل با حمله به غزه، لبنان، ایران و اکنون سوریه می‌خواهد خود را در خاورمیانه قدرتمند نشان دهد و کشورهایی را که در پی برخی اقدامات علیه اسرائیل هستند بترساند و از طریق نمایش قدرت خود در خاورمیانه، خود را به‌عنوان قدرت هژمون منطقه تثبیت کند.

نتایج آینده

پس از حمله اسرائیل به سوریه، ممکن است روابط عربستان سعودی و امارات متحده عربی با اسرائیل خراب شود و این امکان نیز وجود دارد که توافق عادی‌سازی روابط میان عربستان سعودی و اسرائیل بیشتر به تأخیر بیفتد، زیرا عربستان سعودی و امارات متحده عربی کشورهایی هستند که در مدت اخیر از سوریه حمایت کرده و پشت این نظام ایستاده‌اند. همین عربستان سعودی بود که زمینه دیدار احمد الشرع و ترامپ را فراهم کرد و سوریه را از تحریم‌های ایالات متحده آزاد ساخت، و اگر اکنون اسرائیل بخواهد سوریه را بی‌ثبات کند، این کار یک‌بار دیگر زمینه مداخلات ایران را فراهم خواهد کرد و این کاری نیست که عربستان سعودی هرگز بخواهد، و به همین دلیل ممکن است روابط عربستان سعودی و اسرائیل به دلیل این حمله خراب شود.

دومین مسئله، تقابل ترکیه و اسرائیل در سوریه است. ترکیه کشوری است که در ایجاد رژیم کنونی سوریه نقش سازنده‌ای ایفا کرده و حتی در نظام حکومتی کنونی، بسیاری از مقاماتی حضور دارند که در ترکیه تحصیل کرده‌اند و از حمایت مستقیم ترکیه برخوردارند. ترکیه تلاش می‌کند سوریه تحت رهبری احمد الشرع به ثبات برسد و اسرائیل تلاش دارد این ثبات را برهم بزند، با وجود این که ترکیه در حال حاضر در وضعیتی نیست که وارد تقابل مستقیم با اسرائیل شود، اما این امکان وجود دارد که اگر اسرائیل در آینده عملیات گسترده‌ای علیه سوریه آغاز کند، ترکیه نیز ساکت نماند و این احتمال ایجاد شود که اسرائیل و ترکیه در چنین وضعیتی در سوریه مستقیماً با یکدیگر مواجه شوند و هر دو کشور در سوریه با هم وارد جنگ شوند.

سومین مسئله، خود روابط سوریه و اسرائیل است. این که ایالات متحده تحریم‌ها علیه سوریه را برداشته و آن را به رسمیت شناخته، ممکن است پشت آن مسئله عادی‌سازی روابط سوریه با اسرائیل مطرح باشد، اما این حمله اسرائیل به سوریه تأثیر منفی بر روابط دو کشور گذاشت و احمد الشرع و مردم سوریه دریافتند که اسرائیل همان دشمنان قدیمی آنان هستند و عادی‌سازی روابط با آنان و به رسمیت شناختن اسرائیل اشتباهی بزرگ خواهد بود، بنابراین ممکن است سوریه تا مدت‌ها روابط خود را با اسرائیل عادی نکند و توافق عادی‌سازی را امضا نکند و یکی از دلایل بزرگ آن می‌تواند همین حمله باشد.

نتیجه گیری

اسرائیل به بهانه دفاع از دروزی‌های سوریه به این کشور حمله کرد و وزارت دفاع را در پایتخت دمشق هدف قرار داد، اما در کنار این هدف، نتانیا‌هو می‌خواهد اسرائیل را درگیر جنگ نگه دارد تا دادگاه پرونده فساد نتانیا‌هو را به‌عنوان رئیس‌جمهور یک کشور درگیر جنگ به تأخیر بیندازد. علاوه بر این، اسرائیل از طریق این جنگ می‌خواهد سوریه به ثبات دائمی نرسد و یک حکومت ضعیف در مرکز وجود داشته باشد و در کنار آن کردها و دروزی‌ها در امور مناطق خود مستقل باشند تا سوریه به وحدت ملی دست نیابد و هرگاه سوریه ضعیف باشد، اسرائیل بتواند اهداف خود را در جنوب سوریه دنبال کند. همچنان، اسرائیل از طریق این جنگ می‌خواهد قدرت‌نمایی بیشتری در خاورمیانه داشته باشد و کشورهای رقیب خود در منطقه را تهدید کند تا در برابر اهداف اسرائیل نایستند و علاوه بر همه این‌ها، اسرائیل اهداف تشکیل دولت بزرگ اسرائیل را نیز دنبال می‌کند و برای آن، صحرای سینای مصر، اردن، لبنان، سوریه و عراق را هدف قرار داده است.

علاوه بر این، اسرائیل یک بازی خطرناک در منطقه آغاز کرده که با آن، کل منطقه ناامن شده است و کشورهای اسلامی منطقه این را درک کرده‌اند که هرچه اسرائیل قدرتمندتر شود، به همان اندازه امنیت و منافع آنان تهدید می‌شود. به دلیل حمله اسرائیل به سوریه، ممکن است روابط اسرائیل با برخی دیگر از کشورهای اسلامی که پشت حکومت کنونی سوریه ایستاده‌اند، مانند ترکیه، عربستان سعودی، امارات متحده عربی، قطر و دیگران، خراب شود و این موضوع می‌تواند آینده اسرائیل را در منطقه تهدید کند.

پیشنهادهای

۱- اسرائیل در خاورمیانه آتش جنگ افروخته و کشورهای اسلامی در این منطقه را هدف حمله قرار داده است، در غزه نسل‌کشی به‌راه انداخته، به لبنان، ایران و سوریه عملاً حمله کرده است. در چنین وضعیتی، کشورهای اسلامی باید متحد شوند و رقابت‌های درونی خود را کنار بگذارند.

۲- در خاورمیانه، به‌جز اسرائیل، تمامی کشورها اسلامی و عضو سازمان همکاری اسلامی هستند. اکنون زمان آن است که این سازمان احیا شود و در خاورمیانه در برابر اسرائیل متحد شود و برخی اقدامات عملی را آغاز کند.

۳- سازمان همکاری اسلامی و اتحادیه عرب باید به‌صورت مشترک یک بلوک امنیتی اسلامی برای دفاع از کشورهای اسلامی در برابر حملات اسرائیل تشکیل دهند و این یک فرصت مناسب برای تشکیل یک بلوک امنیتی برای دفاع از کشورهای اسلامی است.

منابع

¹ Simon Speakman Cordall. "Not just about the Druze: Israel's rationale for its attacks on Syria", Aljazeera, 17 Jul 2025, Access link: https://www.aljazeera.com/news/2025/7/17/not-just-about-the-druze-israels-rationale-for-its-attacks-on-syria?utm_campaign=trueAnthem%3A

² Ibid.

³ <https://www.bbc.com/pashto/articles/c51y07lv807o.lite>

⁴ Ibid.

⁵ Matthew Ward Agius. "Syria: Who are the Druze?", DW, 07/17/2025 July 17, 2025, Access link: <https://www.dw.com/en/syria-who-are-the-druze/a-73311140#:~:text=There%20are%20around%20a%20million%20Druze%20worldwide.%20In,are%20also%20located%20in%20Lebanon,%20Israel%20and%20Jordan>

⁶ ABBY SEWELL and BASSEM MROUE. "Who are the Druze in Syria, and why are they clashing with government forces? AP, July 16, 2025, Access link: <https://apnews.com/article/syria-druze-clashes-explainer-sweida-bedouin-b591788d6573d48cc6aebc2edef4d649>

⁷ Matthew Ward Agius. "Syria: Who are the Druze?", DW, 07/17/2025 July 17, 2025, Access link: <https://www.dw.com/en/syria-who-are-the-druze/a-73311140#:~:text=There%20are%20around%20a%20million%20Druze%20worldwide.%20In,are%20also%20located%20in%20Lebanon,%20Israel%20and%20Jordan>

⁸ Cathrin Schaer and Omar Albam. "Latest deadly violence in Syria: What you need to know", DW, 05/03/2025, Access link: <https://www.dw.com/en/latest-deadly-violence-in-syria-what-you-need-to-know/a-72419939>

⁹ Farah Najjar. "Benjamin Netanyahu's corruption trial, what you need to know", Aljazeera, 9 Dec 2024, Access link: <https://www.aljazeera.com/news/2024/12/9/benjamin-netanyahus-corruption-trial-what-you-need-to-know>

مرکز مطالعات استراتژیک و منطقوی یک نهاد مطالعاتی غیردولتی و غیرانتفاعی می باشد که در سال ۱۳۸۸ خورشیدی در شهر کابل بنیان نهاده شده است. این مرکز از طریق پژوهش های دقیق و بی طرفانه خویش به منظور ارزیابی و غنای پالیسی ها در افغانستان و منطقه فعالیت می کند.

ارتباط با ما:

ایمیل: info@csrsaf.org

وب سایت: www.csrsaf.org

: +93780618000

تماس: +۹۳۷۸۰۶۱۸۰۰۰

www.csrsaf.org

info@csrsaf.org